

Socialinės priežiūros šeimoms teikimo klausimyno analizė (2022 m.)

Respondentų lytis ir amžius:

Iš 33 apklaustų respondentų pagrindinę grupę sudaro moterys: 32 moterys ir 1 vyras. Apklaustųjų amžius svyravo nuo 18 metų iki 51 metų.

Respondentų išsilavinimas.

Apibūdinant respondentų grupę pagal išsilavinimą akivaizdu, kad daugiausia respondentų dalyvavusių tyrime turi pagrindinį išsilavinimą (16 respondentų), vidurinį išsilavinimą (12 respondentų), aukštąjį (1 respondentas), profesinį (4 respondentai).

Respondentų šeimos narių skaičius.

Respondentų buvo klausiama kiek narių yra šeimoje. 5 respondentų šeimas sudaro po 2 šeimos narius, 8 šeimas sudaro po 3 šeimos narius, 7 šeimas sudaro po 4 šeimos narius, 4 šeimas sudaro po 5 šeimos narius, 1 šeimą sudaro 6 šeimos nariai, 3 šeimas sudaro 7 šeimos nariai, 3 šeimas sudaro 8 šeimos nariai, 1 šeimą sudaro 9 šeimos nariai ir 1 šeimą sudaro 10 šeimos narių.

Problemos, su kuriomis dažniausiai susiduria respondentai.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad respondentai mažiausiai svarbiomis nurodė sveikatos problemas (1), vyro valkatavimo (1), informacijos stoka (3), būsto neturėjimo (4), nedarbo problemos (5), psichologinės problemos (6), smurtas šeimoje (7), finansinės problemos (8). Nors respondentai smurtą įvardijo kaip mažiausiai svarbią problemą, negalima atmesti galimybes, kad kai kurios šeimos sąmoningai nepaminėjo šios problemos. Kaip svarbiausią problemą respondentai įvardijo alkoholio vartojimą (14).

Norint išaiškinti problemas, su kuriomis susiduria respondentai augindami vaikus, tyrime buvo suformuluoti klausimai išryškinantys vaikų auginimo sunkumus.

Reikmės	Trūksta dažnai	Kartais trūksta	Niekada netrūksta
Maistas	1	4	28
Drabužiai, avalynė		9	24
Vadovėliai ir kitos ugdymo priemonės		6	27
Mokama popamokinė veikla (būreliai)	2	7	24
Ekskursijos, kelionės, pramogos	3	5	25
Vaikų vasaros stovyklos	2	6	25
Žaislai	1	2	30

Iš respondentų atsakymų galima daryti prielaidą, kad daugumai pavyksta patenkinti žmogaus pirminių fiziologinių poreikių. Didžioji dalis respondentų atsakė, kad jiems netrūksta maisto, vadovėlių, vaikams popamokinės veiklos ir ekskursijų, vasaros stovyklų, žaislų.

Drabužių ir avalynės kartais trūksta 9 šeimoms, maisto 4 šeimoms, vadovėlių ir kitų ugdymo priemonių 6 šeimoms, popamokinės veiklos vaikams 7 šeimoms, ekskursijų ir kelionių 5 šeimoms, vaikų vasaros stovyklų 6 šeimoms, žaislų 2 šeimoms.

1 respondentas įvardijo, kad maisto trūksta dažnai. 2 respondentai įvardijo, kad trūksta popamokinės veiklos, 3 kad trūksta ekskursijų ir kelionių, pramogų. 2 respondentai įvardijo, kad trūksta vasaros stovyklų ir 1-žaislų.

Siekiant išsiaiškinti įvairių institucijų pagalbą auginant vaikus, respondentų klausta iš kokių organizacijų jie sulaukė pagalbos per pastaruosius metus.

Organizacijos	Dažnai	Kartais	Niekada
Vaikų darželis	9	3	21
Mokykla	13	6	14
Socialinės paramos ir sveikatos skyrius	12	13	8
Seniūnija	13	14	6
Nevyriausybinių organizacijų		3	30
Kitos viešosios įstaigos	3	7	23

Iš respondentų pateiktų atsakymų matosi, kad dažniausiai jie kreipiasi į socialinės paramos ir sveikatos skyrių (13), seniūniją (13), mokyklą (13), vaikų darželį (9).

14 respondentų į seniūniją kreipiasi kartais, 13 į socialinės paramos ir sveikatos skyrių, 7 į kitas viešas įstaigas.

Niekada nesulaukė pagalbos iš vaikų darželio 21 respondentas, 14 respondentų iš mokyklos. Iš socialinės paramos ir sveikatos skyriaus niekada nesulaukė pagalbos 8 respondentai, iš seniūnijos 6 respondentai.

Galima pastebėti, kad didžioji dalis respondentų nurodė mažiausiai paramos sulaukė iš nevyriausybinių organizacijų (30) ir kitų viešųjų įstaigų (23).

Respondentų buvo klausama kokių institucijų paslaugomis naudojasi jie naudojami.

Institucija	Dažnai	Kartais	Niekada
Seniūnija	12	17	4
Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba (Sodra)	6	22	5
Ligoninė	12	20	1
Vaiko teisių apsaugos skyrius	6	17	10
Policija	2	16	15
Užimtumo tarnyba	9	11	13

Iš pateiktų atsakymų matyti, kad respondentai dažniausiai naudojami seniūnijos paslaugomis (12), ligoninės (12), užimtumo tarnybos (9). Daugiausia respondentų atsakė, kad kartais (22) naudojami Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos paslaugomis. Kartais ligoninės paslaugomis naudojami 20 respondentų, po 17 respondentų kartais naudojami seniūnijos ir VTAS paslaugomis. Policijos paslaugomis kartais naudojami 16 respondentų. Mažiausiai iš jų (11) naudojami užimtumo tarnybos paslaugomis. Niekada nesinaudoja policijos paslaugomis 15 apklaustųjų, užimtumo tarnyba 13 apklaustųjų, VTAS 10 apklaustųjų, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos paslaugomis 5 apklaustieji, seniūnijos 4. Ligoninės teikiamomis paslaugomis nesinaudojo 1 apklaustasis.

Respondentų buvo klausiama, kaip dažnai jie gauna socialinio darbuotojo paslaugas.

Paslaugos	Naudojosi dažnai	Naudojosi kartais	Niekada nesinaudoja
Informacijos teikimas, konsultacijos socialiniais klausimais	18	15	
Palydėjimas į reikiamą įstaigą	8	7	18
Apsipirkimas kartu su socialiniu darbuotoju	1	2	30
Konsultavimas finansinio raštingumo klausimais	3	9	21
Pagalba aprūpinant būtiniaisiais daiktais	4	7	22
Pagalba tvarkant dokumentus dėl piniginių paramos, kitų dokumentų.	11	11	11
Kaip dažnai socialinis darbuotojas lankėsi Jūsų namuose.	21	12	
Padėjo sutvarkyti dokumentus reikalingus, pvz., norint gauti socialinę pašalpą.	15	9	9

Tyrimo metu respondentų klausta, kaip jie naudojami teikiamomis pagrindinėmis socialinių darbuotojų paslaugomis:

tarpininkavimo (socialinis darbuotojas palydėjo į reikiamą įstaigą, kartu ėjo apsipirkti, padėjo apsirūpinti būtiniaisiais daiktais, padėjo sutvarkyti dokumentus), konsultavimo (suteikė informaciją socialiniais klausimais, konsultavo rūpimais klausimais), mokymo (mokė teisingai paskirstyti lėšas, padėjo spręsti problemas iškilusias šeimoje, bendravimo (apsilankė namuose).

Tyrimo rezultatai parodė, kad tarpininkavimo paslaugomis respondentai naudojami mažiausiai: net 30 respondentų teigė, kad jie niekada kartu su socialiniu darbuotoju nėjo apsipirkti. 22 respondentai nurodė, kad socialinis darbuotojas niekada nepadėjo apsirūpinti būtiniaisiais daiktais.

Tyrimo metu paaiškėjo, kad respondentai nesinaudoja mokymo paslaugomis: 21 respondentas niekada su socialiniu darbuotoju nespėdė lėšų paskirstymo problemos. 18 respondentų teigė, kad nesinaudojo palydėjimo į reikiamą įstaigą, 11 nesinaudojo pagalba

tvarkant dokumentus, 9 niekada nesinaudojo pagalba tvarkant dokumentus norint gauti socialinę pašalpą.

Respondentai nesinaudoja tarpininkavimo, mokymo paslaugomis, nes šios paslaugos jiems nereikalingos.

Atliktame tyrime matosi, kad respondentai daugiausia naudojami konsultavimo ir bendravimo paslaugomis. Bendravimo paslaugomis naudojasi 21 respondentas, konsultavimo 18 respondentų. Pagalba tvarkant dokumentus pasinaudojo 15 respondentų, dėl piniginių paramos 11 respondentų.

Kartais konsultavimo paslaugomis naudojosi 15 respondentų, bendravimo 12 respondentų, 11 respondentų naudojosi konsultavimo paslaugomis. Konsultavimo finansinio raštingumo klausimais pasinaudojo 9 respondentai.

Respondentų buvo klausama, ar yra sudarytas pagalbos planas.

Visi respondentai yra sudarę pagalbos planą iškilusių problemų sprendimui.

Respondentų buvo klausama ar jie pastebi teigiamus pokyčius savo gyvenime.

Pokytis	Taip	Niekas nepasikeitė
Pagerėjo gyvenimo sąlygos.	26	7
Pagerėjo finansinė situacija	22	11
Pagerėjo vaikų elgesys.	19	14
Kontroliuojami žalingi įpročiai.	20	13
Įsitraukta į darbo rinką.	13	20
Pagerėjo tarpusavio santykiai šeimoje.	21	12

Iš respondentų pateiktų atsakymų matyti, kad jie pastebi teigiamus pokyčius savo gyvenime. 26 respondentai nurodė, kad pagerėjo jų gyvenimo sąlygos, 22 respondentams pagerėjo finansinė situacija, 21 respondentas teigė, kad pagerėjo tarpusavio santykiai šeimoje, 20 respondentų nurodė, kad kontroliuojami jų žalingi įpročiai, 19 respondentų pagerėjo vaikų elgesys. Mažiausiai respondentų - 13 nurodė, kad įsitraukė į darbo rinką.

Kad niekas nepasikeitė jų gyvenime, respondentai daugiausia nurodė apie įsitraukimą į darbo rinką- 20 respondentų, 14 respondentų teigė, kad vaikų elgesys nepasikeitė, 13 nurodė, kad niekas nepasikeitė dėl žalingų įpročių kontrolės, 12 respondentų niekas nepasikeitė dėl tarpusavio santykių šeimoje, 11 nurodė, kad jų finansinė situacija nepasikeitė. Mažiausiai respondentų – 7 nurodė, kad niekas nepasikeitė dėl jų gyvenimo sąlygų.

IŠVADOS

Apibūdinant respondentų grupę pagal išsilavinimą akivaizdu, kad daugiausiai respondentų, dalyvavusių tyrime turi pagrindinį išsilavinimą. Tik 1 respondentas turi aukštąjį išsilavinimą. Respondentų amžiaus vidurkis apie 30 metų.

Respondentų išvardintos svarbiausios problemos leidžia daryti prielaidą, kad finansinės, alkoholio vartojimo, būsto neturėjimo problemos kylančios dėl bedarbystės, arba dėl menkai apmokamo darbo, sukelia ne tik ekonominių sunkumų, bet ir psichologinių (nepasitikėjimą ateitimi, savo sugebėjimais, nepilnavertiškumo jausmą ir kt.) problemų.

Aiškinantis su respondentais problemas, kurias patiria jie augindami vaikus, leidžia daryti prielaidą, kad daugumai pavyksta patenkinti žmogaus pirminį fiziologinį poreikį. Galima teigti, kad prie šio poreikio patenkinimo prisideda valstybės teikiama parama: mokyklose skiriamas nemokamas maitinimas vaikams, skiriami maisto talonai socialiai remtinoms šeimoms, gaunamos išmokos.

Drabužių, avalynės deficitą dauguma respondentų patenkina pasinaudodami teikiama labdara. Vadovėlių ir kitų mokymo priemonių trūkumą, dažnai išsprendžia mokinių aprūpinimas mokinio reikmenimis.

Detalizuojant respondentų atsakymus apie institucijų teikiamą pagalbą galima išskirti kelis atsakymų tipus: atsakymai, kuriuose nurodomos įstaigos teikiančios piniginę socialinę paramą (socialinė pašalpa, išmokos vaikams, kompensacijos už buitines paslaugas ir kt.). Įstaigos aprūpinančios įvairia labdara (drabužiai, vaistai, žaislai). Įstaigos, kuriose gaunamos lengvatos ugdymo paslaugoms (mažesnis mokestis už darželį, nemokamos ekskursijos).

Galima pastebėti, kad didžioji dalis respondentų nurodė mažiausiai paramos sulaukę iš nevyriausybinų ir kitų viešųjų įstaigų. Respondentai neturi pakankamai informacijos apie nevyriausybinų ir kitų viešųjų įstaigų veiklą. Informacija apie socialines paslaugas, socialinę pagalbą nėra pakankamai paskleista ir nepasiekia tų, kuriems ji reikalinga.

Pagrindinės socialinių darbuotojų teikiamos paslaugos yra bendravimo, tarpininkavimo, mokymo, ugdymo, konsultavimo/pedagoginių problemų sprendimo, integracijos/reabilitacijos, koordinavimo ir paramos organizavimo. Tyrimo metu respondentų klausta, kaip jie naudojami teikiamomis pagrindinėmis socialinių darbuotojų paslaugomis.

Akivaizdu, kad tarpininkavimo, socialinių įgūdžių mokymo paslaugomis naudojasi mažai respondentų. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad respondentai nesinaudoja tarpininkavimo, socialinių įgūdžių mokymo paslaugomis, nes šios paslaugos jiems nereikalingos.

Atlikus tyrimą, pastebėta, kad socialinių darbuotojų konsultavimo ir bendravimo teikiamomis paslaugomis respondentai naudojami pakankamai dažnai, tik svarbu, kad šios socialinių darbuotojų teikiamos paslaugos būtų kokybiškos ir atsižvelgiant į kliento poreikius.

Tyrimo metu nustatyta, kad daugeliui respondentų, pradėjus teikti socialines paslaugas, jų gyvenimo kokybė pagerėjo. Todėl būtina plėtoti ir užtikrinti kokybiškas ir prieinamas socialines paslaugas vaikui ir jo šeimai. Skatinti aktyvų tarpžinybinį bendradarbiavimą tarp seniūnijos, socialinės paramos ir sveikatos skyriaus, nevyriausybėmis organizacijomis siekiant patenkinti šeimos poreikius.